

4

Herdenking van de heer Van den Broek

Herdenking van de heer Van den Broek

Aan de orde is **de herdenking van minister van staat de heer H. van den Broek**.

De voorzitter:

Aan de orde is de herdenking van Hans van den Broek. Ik verzoek eenieder daartoe in staat te gaan staan, ook op de publieke tribune.

Een bijzonder woord van welkom aan de aanwezige familie. In de voorzittersloge mevrouw Van den Broek, de kinderen, de schoonzons, de kleinkinderen en de broer, en oud-minister Onno Ruding. Van harte welkom allemaal. Fijn dat de minister-president er is, alsmede de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, tevens vicepremier. Ook welkom aan iedereen op de publieke tribune.

Ruim 30 jaar is Hans van den Broek actief geweest in de Nederlandse politiek. Hij was een van de meest ervaren bestuurders van het land. Zijn politieke carrière begon in 1970. Toen werd hij verkozen als raadslid en later werd hij fractievoorzitter van de Katholieke Volkspartij, de KVP, in de gemeenteraad van Rheden. In oktober 1976 waagde hij de overstap naar de landelijke politiek en werd Van den Broek geïnstalleerd als lid van de Tweede Kamer, toen voor de KVP en later voor het CDA. Al snel daarna werd hij in de kabinetten-Van Agt II en III staatssecretaris Buitenlandse Zaken.

Echte bekendheid verwierf Van den Broek vooral als minister van Buitenlandse Zaken in de kabinetten-Lubbers I, II en III. Ruim tien jaar heeft hij dit ambt mogen bekleden. Hij is de op één na langstzittende minister van Buitenlandse Zaken die we ooit hebben gehad. In die functie heeft hij een stempel gedrukt op het internationale beleid van Nederland. Ook stond hij samen met minister-president Lubbers aan de wieg van het Verdrag van Maastricht in 1992. Na een zeer hobbelige weg kwam dat toch tot stand. Niet voor niets wordt Van den Broek geroemd om zijn diplomatieke vaardigheden.

Hij werd gezien als een echte atlanticus. Hij was altijd een trouwe bondgenoot van de Verenigde Staten en de Britten en een groot voorstander van de NAVO. Hij zei: zonder Washington en Londen zou Nederland geen schijn van kans maken op het wereldtoneel. Hij stond dan ook pal voor het NAVO-besluit om kruisraketten hier in Nederland te plaatsen, ondanks de enorme protesten.

Als minister van Buitenlandse Zaken kreeg hij te maken met de grote onderwerpen van zijn tijd: de val van de Berlijnse muur, de Golfoorlog en de oorlogen in voormalig Joegoslavië. Hij bleek de juiste man op de juiste stoel. Hij werd omschreven als "de manager van Buitenlandse Zaken, die met al zijn behoedzaamheid geen geringe rol speelde in de buitenlandse politiek".

In 1993 werd hij, tot verrassing van iedereen, Eurocommissaris, als opvolger van zijn partijgenoot Frans Andriessen. Hij bleef dat tot 1999.

Van den Broek stond bekend als iemand die zeer direct was. Hij wist de zaken kort en duidelijk voor het voetlicht te brengen. Hij werkte hard en wist waar hij het over had. Sommigen zagen hem als star en rechtlijnig, maar zelf zei hij: ik ben absoluut geen kouwe kikker.

In 2005 kreeg Van den Broek de eretitel minister van staat, vanwege zijn buitengewone politieke loopbaan, zijn toeloeze inzet voor ons land en zijn deskundigheid.

Vandaag herdenkt de Tweede Kamer der Staten-Generaal Hans van den Broek, een pragmaticus met een warm hart, een groot diplomaat, die kundig en betrokken was.

Ik hoop dat de familie bij de verwerking van dit verlies kracht kan putten uit de vele mooie en bijzondere herinneringen.

Ik geef graag het woord aan de minister-president.

Minister Schoof:

Meneer de voorzitter, geachte leden van de Tweede Kamer, familie en vrienden. Toen Hans van den Broek in september 1992 in een volgepakt Leids Academieggebouw voor studenten zijn visie gaf op de toekomst van het Nederlands buitenlandse beleid, sloot hij af met dit citaat van Johan Huizinga: "Waar ook maar een tengere plant van echte internationaliteit opkomt, stut haar en begiet haar. Begiet haar met het levende water van het eigen nationaal bewustzijn." Ik geloof dat Van den Broek hiermee de kern van zijn eigen denken en handelen samenvatte, namelijk het besef dat internationale samenwerking voor een land als het onze cruciaal en onmisbaar is, alleen al om economische redenen en veiligheidsredenen. Daarnaast had hij de diepe overtuiging dat Nederland op het internationale toneel iets goeds kan en moet bijdragen en heel bewust een actieve rol te vervullen heeft. Die erfenis moeten we ter harte nemen, juist in het hier en nu.

De stijl waarmee Hans van den Broek opereerde, was die van een volbloed diplomaat. Toen een journalist hem ooit vroeg of hij zich een realpoliticus voelde, was zijn eerste antwoord: ik vind het niet erg zo genoemd te worden. Hij voegde daaraan toe: een zekere mate van voorzichtigheid en terughoudendheid dienen naar mijn gevoel een onmisbaar onderdeel te zijn van buitenlandse politiek. Het citaat tekent hem ten voeten uit: voorzichtig formulerend, nadenkend en met het verstand intuïtief boven de emotie. Dat is ook het consistente beeld dat oprijst uit alles wat we lezen en hoorden rond zijn overlijden. Hans van den Broek was een vakminister met een hoofdletter V, een man met een toeloeze werklust, die zich altijd tot in de puntjes voorbereidde. Hij was koersvast in zijn opvattingen en stevig in het debat. Ja, hij kon ook principieel en onbuigzaam zijn, maar hij was altijd wellevend, een toonbeeld van beschaving, met een goed oog voor de positie van de ander. Het is opvallend dat hij ondanks zijn imago van koele afstandelijkheid lange tijd een van de meest populaire politici van ons land was. Dat is een bewijs dat zijn deskundigheid en sociale gave breed werden herkend.

Achter de schermen was er bovendien ook een andere Hans van den Broek. Want achter de professionele façade van zakelijke redelijkheid gingen wel degelijk ook idealen schuil, samen met een goed gevoel voor humor. Die idealen kwa-

men bijvoorbeeld aan de oppervlakte in diplomatieke gesprekken in landen waar het slecht gesteld was met de mensenrechten. De humor lag wat dichterbij aan de oppervlakte. Ooit zei Relus ter Beek als Kamerlid van de oppositie het volgende tegen hem in een debat: "U beoordeelend volgens de methode die men hanteert bij het kunstrijden op de schaats geef ik u voor de technische uitvoering een hoog cijfer, maar voor de artistieke invulling een dikke onvoldoende." Het antwoord van Van den Broek kwam per kerende post: "De verplichte figuren gaan de oppositie weer goed af."

Meneer de voorzitter. Minister van staat Hans van den Broek heeft in zijn lange en rijkge vulde leven enorm veel voor ons land gedaan en betekend. Daarvoor blijven we hem dankbaar. Ik wens zijn familie en andere nabestaanden alle kracht toe bij de verwerking van dit grote verlies.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan verzoek ik u nu om enkele momenten stilte in acht te nemen.

(De aanwezigen nemen enkele ogenblikken stilte in acht.)

De voorzitter:

Dank u wel. U bent van harte welkom in het Ledenrestaurant om de familie te condoleren. Ik schors enkele minuten.

De vergadering wordt van 15.18 uur tot 15.28 uur geschorst.